

02003041303030332

4069

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 304

13 Μαρτίου 2003

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. 21072β/Γ2

Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ) Δημοτικού - Γυμνασίου: Μουσικής, Ξένων Γλωσσών, Οικιακής Οικονομίας, Πληροφορικής, Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Τεχνολογίας, Φυσικών Επιστημών (Βιολογίας, Γεωλογίας, Γεωγραφίας, Ερευνώ το Φυσικό Κόσμο, Φυσικής, Χημείας), Φυσικής Αγωγής, Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ) Προσχολικής Αγωγής, Προγράμματα σχεδιασμού και ανάπτυξης διαθεματικών δραστηριοτήτων (Ευέλικτη Ζώνη, Αγωγή Υγείας, Ολυμπιακή Παιδεία, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση) και Παράρτημα: Οδηγίες προς τους συγγραφείς των σχολικών βιβλίων, Προδιαγραφές σχολικών βιβλίων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ**ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 7 παραγρ. 1 του Νόμου

2525/97 «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 188 - Α'/23.9.97), καθώς και τις διατάξεις του άρθρου 3 παράγρ. 9 εδαφ. (δδ, εε), του άρθρου 4 παράγρ. 11 εδάφ. ε, του άρθρου 5 παράγρ. 11 εδαφ. β και γ σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του Ν. 2525/97.

2. Τις διατάξεις του άρθρου 29α του Ν. 1558/85 ΦΕΚ 137Α, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/92 (ΦΕΚ 154Α) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παραγράφος 2α του Ν. 2469/97 (ΦΕΚ 38 Α), και το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

3. Τις εισηγήσεις του Π.Ι., όπως αυτές έχουν διατυπωθεί στην 7/27.6.2002 Πράξη του Τμήματος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, και την 12/28.6.2002 Πράξη του Τμήματος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αποφασίζουμε:

Καθορίζουμε το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο και για την υποχρεωτική εκπαίδευση, ως εξής:

**ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ**

1. Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος

Σκοπός της μουσικής αγωγής είναι πρωταρχικά η ανάπτυξη και καλλιέργεια της ικανότητας για αισθητική απόλαυση κατά την ακρόαση, εκτέλεση και δημιουργία μουσικής ως μιας από τις εκδηλώσεις καλλιτεχνικής έκφρασης και δημιουργικότητας του ανθρώπου. Μέσω αυτού του σκοπού και παράλληλα προς αυτόν, η μουσική αγωγή αποβλέπει στη γενικότερη καλλιέργεια της δημιουργικότητας και της προσωπικότητας των μαθητών, μέσα από την ενεργητική ακρόαση, τις δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας και εκτέλεσης.

2. Άξονες, Γενικοί στόχοι, Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης

Επίπεδα	Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές θεμελιώδεις έννοιες διαθεματικής προσέγγισης
1^ο Επίπεδο (Νηπιαγωγείο, Α΄ και Β΄ τάξεις Δημοτικού)	<i>Έλεγχος ήχων μέσω δεξιοτήτων στο τραγούδι και στο παίξιμο οργάνων-Δεξιότητες εκτέλεσης</i>	Οι μαθητές επιδιώκεται: Να αναπτύξουν θετική στάση και αγάπη προς τη μουσική. Να εκτελούν απλά ρυθμικά και μελωδικά σχήματα. Να τραγουδούν ομαδικά διάφορα τραγούδια. Να παίζουν μια ποικιλία απλών οργάνων ελέγχοντας σε κάποιο βαθμό τους παραγόμενους ήχους. Να αναγνωρίζουν και ταυτίζουν με εικόνες ήχους της φύσης, του αστικού εργασιακού περιβάλλοντος και της φωνής των ζώων.	Χρόνος, Μεταβολή, Παράδοση, Πολιτισμός, Συμβολισμός, Ήχος, Περιοδικότητα, Επικοινωνία, Συνεργασία, Αλληλεπίδραση.
	<i>Δημιουργώντας και αναπτύσσοντας μουσικές ιδέες- Δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας</i>	Να συνδυάζουν ήχους για να παράγουν απλές συνθέσεις. Να καταγράφουν τη μουσική τους για να τη θυμούνται αργότερα, χρησιμοποιώντας κατάλληλα μέσα.	Συμβολισμός, Δομή, Σύστημα, Χρόνος-Χώρος, Ήχος, Χρώμα, Συμμετρία, Συνεργασία, Αλληλεπίδραση, Πολιτισμός, Παράδοση.
	<i>Αναπόκριση και αναθεώρηση- Δεξιότητες αξιολόγησης</i>	Να ακούν προσεκτικά διάφορα είδη μουσικής και να αναγνωρίζουν τα βασικά τους στοιχεία. Να χρησιμοποιούν απλούς όρους για τη μουσική που έχουν ακούσει και εκτελέσει.	Μεταβολή-Εξέλιξη, Συμβολισμός, Ήχος, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση.
	<i>Ακρόαση και εφαρμογή γνώσης</i>	Να ακούν με συγκέντρωση, να εσωτερικεύουν και να ανακαλούν ήχους. Να οργανώνουν και να χρησιμοποιούν εκφραστικά σε απλές δομές στοιχεία του τονικού ύψους, διάρκειας, δυναμικής, ρυθμικής αγωγής (τέμπο).	Ήχος, Περιοδικότητα, Σύστημα, Συμβολισμός, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση.
2^ο Επίπεδο (Γ΄, Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεις του Δημοτικού)	<i>Έλεγχος ήχων μέσω δεξιοτήτων στο τραγούδι και στο παίξιμο οργάνων-Δεξιότητες εκτέλεσης</i>	Να ερμηνεύουν πιο πολύπλοκα ρυθμικά σχήματα με βάση μουσικά σύμβολα, κατανοώντας τα στοιχεία της μουσικής σημειογραφίας. Να τραγουδούν και να παίζουν μουσική από διάφορες εποχές και κουλτούρες.	Χρόνος, Μεταβολή, Παράδοση, Πολιτισμός, Συμβολισμός, Ήχος, Περιοδικότητα, Επικοινωνία, Συνεργασία, Αλληλεπίδραση.
	<i>Δημιουργώντας και αναπτύσσοντας μουσικές ιδέες- Δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας</i>	Να επινοούν και αναπτύσσουν μουσικές ιδέες με απλή δομή. Να δημιουργούν και να καταγράφουν συνθέσεις, κατανοώντας τα μουσικά σύμβολα.	Συμβολισμός, Δομή, Σύστημα, Χρόνος-Χώρος, Ήχος, Χρώμα, Συμμετρία, Εξάρτηση, Επικοινωνία, Συνεργασία, Αλληλεπίδραση, Πολιτισμός, Παράδοση.

	<i>Ανταπόκριση και αναθεώρηση- Δεξιότητες αξιολόγησης</i>	<p>Να ακούν προσεκτικά μουσική, να αναγνωρίζουν τα βασικά της στοιχεία και να τα ξεχωρίζουν με αυξανόμενη ακρίβεια.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά διαφόρων μουσικών ειδών και να αιτιολογούν τις προτιμήσεις τους χρησιμοποιώντας απλούς όρους.</p>	<p>Μεταβολή-Εξέλιξη, Συμβολισμός, Ήχος, Σύγκρουση, Συνεργασία, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση.</p>
	<i>Ακρόαση και εφαρμογή γνώσης</i>	<p>Να ακούν με προσοχή, να εσωτερικεύουν και να ανακαλούν ήχους με αυξανόμενη ακουστική μνήμη.</p> <p>Να οργανώνουν τα μουσικά στοιχεία (τονικό ύψος, διάρκεια, κ.λπ.) σε μουσικές δομές και να τα χρησιμοποιούν για να μεταδώσουν διαφορετικές ψυχικές διαθέσεις.</p> <p>Να κατανοήσουν ότι η μουσική παράγεται με διαφορετικούς τρόπους και περιγράφεται μέσω εδραιωμένης και επινοημένης μουσικής σημειογραφίας.</p> <p>Να κατανοήσουν την επίδραση που ασκεί ο χρόνος και ο χώρος στη δημιουργία, εκτέλεση και ακρόαση της μουσικής.</p>	<p>Χώρος, Χρόνος, Ήχος, Περιοδικότητα, Σύστημα, Συμβολισμός, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση.</p>
3^ο Επίπεδο (Γυμνάσιο)	<i>Έλεγχος ήχων μέσω δεξιοτήτων στο τραγούδι και στο παίξιμο οργάνων-Δεξιότητες εκτέλεσης</i>	<p>Να εκτελούν μια σειρά μουσικών ειδών, ερμηνεύοντας μουσικά σύμβολα.</p> <p>Να τραγουδούν και να παίζουν μόνοι ή σε ομάδες ένα πιο απαιτητικό ρεπερτόριο και να εκτελούν ένα μέρος ανεξάρτητα από άλλες ομάδες.</p> <p>Να σχεδιάζουν, παρουσιάζουν και να αξιολογούν τις εκτελέσεις τους.</p>	<p>Συμβολισμός, Συνεργασία, Αλληλεπίδραση, Μεταβολή-εξέλιξη, Χρόνος-Χώρος, Ήχος, Συμμετρία, Ισορροπία, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση, Πολιτισμός, Παράδοση.</p>
	<i>Δημιουργώντας και αναπτύσσοντας μουσικές ιδέες- Δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας</i>	<p>Να αυτοσχεδιάζουν, συνθέτουν και διασκευάζουν στα πλαίσια της ομάδας ή ατομικά μια ποικιλία μορφών, κατανοώντας την απλή αρμονία και πολυφωνία.</p> <p>Να αξιολογούν και να αναθεωρούν τις συνθέσεις τους και να χρησιμοποιούν την κατάλληλη σημειογραφία για την επόμενη εκτέλεση.</p>	<p>Μεταβολή, Συνεργασία, Συμβολισμός, Χώρος, Ήχος, Συμμετρία, Εξάρτηση, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση.</p>
	<i>Ανταπόκριση και αναθεώρηση- Δεξιότητες αξιολόγησης</i>	<p>Να αναγνωρίζουν και διακρίνουν τα μουσικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων και εκτενών ρυθμικών και μελωδικών σχημάτων, μέσα από ευρύ φάσμα φωνητικής και οργανικής μουσικής.</p> <p>Να δείχνουν (παρουσιάζουν) γνώση της μουσικής που έχουν ακούσει μέσα από ένα εύρος μουσικών παραδόσεων διαφορετικών εποχών και περιοχών και σημειογραφικών στοιχείων με τα οποία έγινε η ηχογράφηση.</p>	<p>Μεταβολή-εξέλιξη, Χώρος, Χρόνος, Ήχος, Συμβολισμός, Σύστημα, Συμμετρία, Επικοινωνία, Εξάρτηση, Αλληλεπίδραση, Πολιτισμός, Παράδοση.</p>
	<i>Ακρόαση και εφαρμογή γνώσης</i>	<p>Να ακούν και να μπορούν να διακρίνουν, να εσωτερικεύουν και να ανακαλούν ήχους.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις πηγές, τους κανόνες και τις διαδικασίες σύνθεσης της μουσικής, συμπεριλαμβανομένης και της χρήσης της πληροφορικής και της τεχνολογίας, τη μουσική σημειογραφία και άλλους τύπους σημειογραφίας που χρησιμοποιούνται σε επιλεγμένα μουσικά είδη, στυλ και παραδόσεις.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους τρόπους με τους οποίους τα συμφραζόμενα επηρεάζουν τον τρόπο που δημιουργείται, εκτελείται και ακούγεται η μουσική.</p>	<p>Χώρος, Χρόνος, Ήχος, Περιοδικότητα, Σύστημα, Συμβολισμός, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση.</p>

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ**

I. ΔΗΜΟΤΙΚΟ

1. Ειδικοί σκοποί

- Με τη διδασκαλία της Μουσικής στο Δημοτικό Σχολείο επιδιώκονται οι παρακάτω επιμέρους σκοποί:
- Οι μαθητές να ασκηθούν, ώστε να τραγουδούν ορθά για μεγαλύτερη ευχαρίστηση.
 - Να αναπτύξουν την ακουστική ικανότητά τους.
 - Να αναπτύξουν την ικανότητα να εκτιμούν και να ανταποκρίνονται σε αισθητικά στοιχεία της μουσικής.
 - Να κατανοήσουν βασικά στοιχεία και έννοιες της θεωρίας, της μορφολογίας και της ιστορίας της μουσικής.
 - Να έλθουν σε επαφή με τις παλαιότερες συνιστώσες της νεοελληνικής εθνικής μουσικής παράδοσης (το δημοτικό τραγούδι και το βυζαντινό εκκλησιαστικό μέλος) και να εκτιμήσουν την αξία τους.
 - Να αναπτύξουν τις ατομικές μουσικές ικανότητές τους.
 - Να συνειδητοποιήσουν τη σχέση της μουσικής με τις άλλες Τέχνες και τα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται στο σχολείο.
 - Να αναπτύξουν, μέσω της Μουσικής, πνεύμα συνεργασίας, υπευθυνότητας, πειθαρχίας και επικοινωνίας, στοιχείων απαραίτητων για την κοινωνικοποίησή τους.

2. Στόχοι, Θεματικές ενότητες, Ενδεικτικές δραστηριότητες, Διαθεματικά σχέδια εργασίας

Α' και Β' ΤΑΞΕΙΣ

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες ¹
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται να έχουν τη δυνατότητα:</p> <p>1²</p> <p>Να ακούν και να ανταποκρίνονται με διάφορους τρόπους στη μουσική καθώς και σε ρυθμικά πρότυπα.</p> <p>Να αναπτύξουν τη φωνητική τους ικανότητα τραγουδώντας διάφορα απλά τραγούδια.</p> <p>Να παράγουν απλά ηχητικά πρότυπα με τη φωνή, το σώμα και με μουσικά όργανα.</p> <p>Να εκτελούν συγχρόνως με άλλους, ανταποκρινόμενοι στις κατάλληλες οδηγίες.</p>	<p><i>Έλεγχος ήχων μέσω Δεξιότητων στο τραγούδι και στο Παίξιμο οργάνων – Δεξιότητες εκτέλεσης.</i></p> <p>Εκφραστική χρήση των φωνών σε τραγούδια και ρίμες.</p> <p>Παίξιμο μελωδικών και ρυθμικών οργάνων.</p> <p>Δοκιμή και εκτέλεση μαζί με άλλους (π.χ. ταυτόχρονο σταμάτημα και ξεκίνημα, κράτημα σταθερού παλμού).</p>	<p><i>Κάνουν ταλαντώσεις, τεντώνονται, πηδούν, περπατούν. Παίζουν ένα ρυθμικό όργανο, ακολουθώντας το ρυθμό. Χειροκροτούν, χτυπάνε ή κάνουν βήματα στο ρυθμό των δικών τους ονομάτων ή των ονομάτων άλλων. Αποδίδουν κινητικά κάποια έννοια ή εικόνα με κατάλληλη μουσική. Τραγουδούν ομαδικά μέσα στην τάξη (Γλώσσα-Φυσική Αγωγή).</i></p>
<p>2</p> <p>Να εκτελούν ρυθμικά και μελωδικά πρότυπα από μνήμης και από σύμβολα.</p> <p>Να εκφράζουν συναισθήματα τραγουδώντας ένα φάσμα τραγουδιών που προέρχονται από διαφορετικές ηχητικές πηγές, δίνοντας προσοχή στην ένταση και την ορθοφωνία.</p> <p>Να αναπτύξουν ικανότητα ελέγχου των ήχων σε μια ποικιλία μουσικών οργάνων.</p> <p>Να μοιράζονται τη μουσική δημιουργία με διάφορα είδη κοινού.</p>		<p>Παίζουν παιχνίδια ηχούς με το δάσκαλό τους και μεταξύ τους.</p> <p>Εκτελούν ένα μουσικό πρότυπο που παρουσιάζεται με αντικείμενα ή μουσικά όργανα.</p> <p>Τραγουδούν τραγούδια της περιοχής τους, παραδοσιακά και «έντεχνα»</p> <p>Συνοδεύουν ένα τραγούδι με ένα οργανικό ostinato.</p> <p><i>Ανταποκρίνονται με κατάλληλες κινήσεις στις αυξομειώσεις της δυναμικής (Φυσική Αγωγή).</i></p> <p>Καλούν άλλη τάξη να ακούσει μια δοκιμή μουσικού κομματιού.</p>
<p>3</p> <p>Να πραγματοποιούν εκτελέσεις αντα-</p>		<p>Ακούν μια μελωδία, την τραγουδούν σιωπηλά και μετά δυνατά.</p>

¹ Οι δραστηριότητες με πλάγια γράμματα προτείνονται ως διαθεματικές και ανταποκρίνονται στις προτεινόμενες διαθεματικές έννοιες της 3^{ης} στήλης του πίνακα του αντίστοιχου ΔΕΠΠΣ.

² Οι αριθμοί αναφέρονται στα υπο-επίπεδα, όπως αυτά περιγράφονται στην ενότητα της μεθοδολογίας.

<p>ποκρινόμενοι σε σημεία, <i>σύμβολα</i>, συνθήματα και από μνήμης.</p> <p>Να τραγουδούν ένα ευρύ φάσμα τραγουδιών με αυξανόμενο έλεγχο του τονικού ύψους, ρυθμού, ορθοφωνίας, μουσικής έκφρασης και έντασης.</p> <p>Να παίζουν, με αυξανόμενο έλεγχο της τεχνικής, πολλά όργανα ρυθμικά και μελωδικά.</p> <p>Να κατανοούν την ανάγκη αποτελεσματικής <i>επικοινωνίας</i> με τους ακροατές τους κατά τη διάρκεια μουσικής εκτέλεσης.</p>		<p>Παίζουν μουσική ακολουθώντας γραφικά σύμβολα.</p> <p>Τραγουδούν τραγούδια που σχετίζονται με το περιεχόμενο άλλων μαθημάτων (<i>Μελέτη περιβάλλοντος, Γλώσσα κ.λπ.</i>).</p> <p>Τραγουδούν σε ένα κατάλληλης έντασης επίπεδο και με καθαρή άρθρωση.</p> <p>Παίρνουν αναπνοές στα κατάλληλα σημεία ώστε να δώσουν την αίσθηση της μουσικής φράσης.</p>
<p>1</p> <p>Να εξερευνούν, να επιλέγουν, να ταξινομούν και να αρχίζουν να ελέγχουν ήχους από διάφορες πηγές.</p> <p>Να σχεδιάζουν απλούς τρόπους για να αποθηκεύσουν και να μεταδώσουν τις μουσικές τους ιδέες (<i>συμβολισμός</i>).</p>	<p><i>Δημιουργώντας και αναπτύσσοντας μουσικές ιδέες – Δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας</i></p> <p>Δημιουργία μουσικών προτύπων.</p> <p>Εξερεύνηση, επιλογή και οργάνωση ήχων και μουσικών ιδεών.</p>	<p>Ερευνούν τις ηχητικές πηγές στον ηχητικό πίνακα και στο περιβάλλον.</p> <p>Δημιουργούν μια ηχητική εικόνα χρησιμοποιώντας φωνές.</p> <p>Διαλέγουν ένα ηχογόνο αντικείμενο για να παρουσιάσουν έναν ήχο.</p> <p>Ηχογραφούν τους ήχους που διάλεξαν και συζητούν γι αυτούς.</p> <p><i>Ταξινομούν ηχογόνες πηγές σε κατηγορίες (Γλώσσα, Εικαστικά, Φυσικές Επιστήμες, Πληροφορική).</i></p>
<p>2</p> <p>Να ερευνούν, να επιλέγουν και να συνδυάζουν ήχους που παράγονται από τη φωνή, το σώμα και τα μουσικά όργανα, για να παράγουν απλές συνθέσεις.</p> <p>Να αποθηκεύουν τις μουσικές τους ιδέες και να τις μεταδίδουν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα μέσα.</p>		<p>Παίζουν μουσικά παιχνίδια για να αναγνωρίσουν τους ήχους και τη σιωπή, το διαρκέστερο / το συντομότερο, το δυνατότερο / το πιο σιγανό.</p> <p>Παίζουν παιχνίδια μουσικής «ερώτησης και απάντησης» ενσωματώνοντας ύψος και ρυθμό.</p> <p><i>Δημιουργούν μουσικά πρότυπα που να συνδυάζονται με κινητικά πρότυπα (Φυσική αγωγή).</i></p> <p><i>Παρουσιάζουν ηχητικά πρότυπα χρησιμοποιώντας τρισδιάστατα αντικείμενα, ή γραφικά (Γλώσσα).</i></p>
<p>3</p> <p>Να εξερευνούν, να επιλέγουν και να ελέγχουν ήχους για να «συνθέσουν» ένα απλό μουσικό κομμάτι.</p> <p>Να «συνθέτουν» και να καταγράφουν τη μουσική τους για επόμενη ανάκληση, χρησιμοποιώντας κατάλληλα σημεία, <i>σύμβολα</i>, συνθήματα ή άλλα μέσα.</p>		<p>«Συνθέτουν» ένα απλό κομμάτι που έχει αρχή – μέση – τέλος.</p> <p>«Συνθέτουν» ένα κομμάτι που αρχίζει με γρήγορο ρυθμό και σιγανό ήχο και τελειώνει αργά και με δυνατό ήχο.</p> <p>Χρησιμοποιούν ένα κασετόφωνο, για να ακούν και να αξιολογούν τη δουλειά τους.</p> <p>Χρησιμοποιούν ένα πεντάγραμμο για να παρουσιάσουν συγκεκριμένα τονικά ύψη.</p>
<p>1</p> <p>Να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται στη μουσική και στη σιωπή αλλά και σε ήχους του περιβάλλοντος, αναφορικά με τα στοιχεία της έντασης, ταχύτητας, παλμού, ηχοχρώματος και <i>δομής</i>.</p> <p>Να ακούν και να συζητούν για ήχους που παράγονται με διάφορους τρόπους.</p>	<p><i>Ανταπόκριση και αναθεώρηση – Δεξιότητες αξιολόγησης.</i></p> <p>Εξερεύνηση και έκφραση ιδεών και συναισθημάτων για τη μουσική με χρησιμοποίηση της κίνησης, του χορού, της εκφραστικής και μουσικής γλώσσας.</p> <p>Πραγματοποίηση βελτιώσεων σε δουλειά που έχει προηγηθεί.</p>	<p><i>Κινούνται με τη μουσική, σταματούν στη σιωπή και κινούνται στις άκρες των δακτύλων, όταν η μουσική είναι ήσυχη (Φυσική αγωγή).</i></p> <p><i>Κινούνται περιγραφικά ή παραστατικά για να ανταποκριθούν στο νόημα των στίχων ενός τραγουδιού ή στα συναισθήματα ενός μουσικού κομματιού (Γλώσσα, Φυσική Αγωγή).</i></p> <p>Χρησιμοποιούν λέξεις, όπως δυνατό / σιγανό, σύντομο / μακρύ, ίδιο / διαφορετικό, αρχή / σιγή.</p>
<p>2</p> <p>Να ακούν προσεκτικά μουσική, να α-</p>		<p>Κινούνται με τη μουσική, σταματούν στη σιωπή και κινούνται στις άκρες των δακτύλων, όταν η</p>

<p>να αποκρίνονται και να αναγνωρίζουν μουσικά στοιχεία, όπως ύψος, διάρκεια και ρυθμό.</p> <p>Να μεταχειρίζονται απλούς όρους, για να περιγράψουν τον τρόπο και το σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιούνται τα μουσικά στοιχεία σε διάφορα είδη μουσικής που έχουν ακούσει.</p>		<p>μουσική έχει χαμηλή ένταση.</p> <p>Συζητούν για ήχους που παράγονται από αντικείμενα στον ηχητικό πίνακα και τους συγκρίνουν.</p> <p>Χρησιμοποιούν λέξεις, όπως δυνατό / σιγανό, σύντομο / μακρύ, ίδιο / διαφορετικό, αρχή / σπατάλη.</p>
<p>3</p> <p>Να ανταποκρίνονται στα μουσικά στοιχεία και να ξεχωρίζουν διαφορές, συμπεριλαμβανομένης της μελωδίας.</p> <p>Να ακούν μια ποικιλία ειδών μουσικής από διάφορα στυλ και κουλτούρες του παρελθόντος και του παρόντος και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά και ξεχωριστά τους στοιχεία.</p>		<p><i>Κινούν τα χέρια πάνω και κάτω για να ακολουθήσουν την πορεία της μελωδίας ενός γνωστού τραγουδιού. Με απλούς όρους συζητούν για τα ιστορικά, κοινωνικά και πολιτιστικά στοιχεία της μουσικής που έχουν τραγουδήσει και χορέψει (Γλώσσα, Φυσική Αγωγή, Κοινωνικές Σπουδές).</i></p>

Πρόσθετα διαθεματικά σχέδια εργασίας³

Θέμα: Μετατρέποντας μια ιστορία σε ηχοϊστορία: Οι μαθητές επιλέγουν ένα κείμενο (κάποιο παραμύθι, κάποιο κείμενο από το βιβλίο της Γλώσσας ή μια ιστορία δικής τους επινόησης), που προσφέρεται για ηχητική επεξεργασία. Διηγούνται την ιστορία στα παιδιά και τους ζητούν να σκεφτούν σημεία της ιστορίας που προσφέρονται για απόδοση με ηχητικά "εφέ" (με μουσικά όργανα, φωνητικούς ήχους, ήχους που παράγονται με το σώμα ή ήχους από διάφορα αντικείμενα της τάξης). Δοκιμάζουν τις προτάσεις των παιδιών. Κατασκευάζουν σκηνικά και κοστούμια για να δραματοποιήσουν την ιστορία. Επισκέπτονται φυσικούς χώρους στους οποίους μπορούν να συλλέξουν αντικείμενα για να τα χρησιμοποιήσουν στην κατασκευή των σκηνικών ή στην παραγωγή ηχητικών "εφέ". Αποδίδουν την ιστορία με μορφή "θεατρικού δρώμενου" με ηχητικά "εφέ". **Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:** ήχος, παράδοση, πολιτισμός, επικοινωνία, συνεργασία. **Προεκτάσεις** στα Εικαστικά, τη Γλώσσα, τη Θεατρική αγωγή, τις Φυσικές επιστήμες, την Πληροφορική.

Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' ΤΑΞΕΙΣ

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται:</p> <p>2</p> <p>Να εκτελούν ρυθμικά και μελωδικά πρότυπα από μνήμης και από σύμβολα.</p> <p>Να εκφράζουν συναισθήματα τραγουδώντας ένα φάσμα τραγουδιών που προέρχονται από διαφορετικές πηγές, δίνοντας προσοχή στην ένταση και την ορθοφωνία.</p> <p>Να αναπτύσσουν ικανότητα ελέγχου των ήχων σε μια ποικιλία μουσικών οργάνων.</p> <p>Να μοιράζονται τη μουσική δημιουργία με διάφορα είδη κοινού.</p>	<p><i>Έλεγχος ήχων μέσω δεξιοτήτων στο τραγούδι και στο παίξιμο οργάνων- Δεξιότητες εκτέλεσης</i></p> <p>Τραγούδι με καθαρή έκφραση του λόγου, έλεγχο του τονικού ύψους, αίσθηση της μουσικής φράσης και της μουσικής έκφρασης.</p> <p>Παίξιμο μελωδικών και ρυθμικών οργάνων με έλεγχο και ρυθμική ακρίβεια.</p> <p>Παρουσίαση εκτελέσεων σε κοινό.</p>	<p>Παίζουν παιχνίδια ηχούς με το δάσκαλο τους και μεταξύ τους.</p> <p>Εκτελούν ένα μουσικό πρότυπο που παρουσιάζεται με αντικείμενα ή μουσικά όργανα.</p> <p>Τραγουδούν τραγούδια της περιοχής τους, παραδοσιακά και «έντεχνα».</p> <p>Συνοδεύουν ένα τραγούδι με ένα οργανικό ostinato.</p> <p>Καλούν άλλη τάξη να ακούσει μια δοκιμή μουσικού κομματιού.</p> <p><i>Εκτελούν πιο σύνθετα ρυθμικά σχήματα και είδη ρυθμών με αυξανόμενη κινητική-ρυθμική ανεξαρτησία (Φυσική αγωγή).</i></p>
<p>3</p> <p>Να πραγματοποιούν εκτελέσεις ανταποκρινόμενοι σε σημεία, σύμβολα,</p>		<p>Ακούν μια μελωδία, την τραγουδούν σιωπηλά και μετά δυνατά.</p> <p>Παίζουν μουσική ακολουθώντας γραπτά</p>

³ Τα διαθεματικά αυτά σχέδια εργασίας μπορούν να συμπληρώσουν εναλλακτικά τις αναφερόμενες στο ΑΠΣ «ενδεικτικές διαθεματικές δραστηριότητες», για τις οποίες διατίθεται περίπου το 10% του διδακτικού χρόνου και ανταποκρίνονται σε όσα προτείνονται στην τρίτη στήλη του πίνακα του ΔΕΠΠΣ Μουσικής.

<p>συνθήματα και από μνήμης.</p> <p>Να τραγουδούν ένα ευρύ φάσμα τραγουδιών με αυξανόμενο έλεγχο του τονικού ύψους, ρυθμού, ορθοφωνίας, μουσικής έκφρασης και έντασης.</p> <p>Να παίζουν, με αυξανόμενο έλεγχο της τεχνικής, πολλά όργανα ρυθμικά και μελωδικά.</p> <p>Να κατανοούν την ανάγκη αποτελεσματικής επικοινωνίας με τους ακροατές τους κατά τη διάρκεια μουσικής εκτέλεσης.</p>		<p>σύμβολα.</p> <p>Παίρνουν αναπνοές στα κατάλληλα σημεία ώστε να δώσουν την αίσθηση της μουσικής φράσης.</p> <p><i>Τραγουδούν τραγούδια από το βιβλίο της γλώσσας ή από άλλα σχολικά βιβλία (Γλώσσα, Γεωγραφία, Ιστορία κ.ά).</i></p> <p><i>Τραγουδούν ενώπιον κοινού σε ένα κατάλληλης έντασης επίπεδο και με καθαρή άρθρωση (Γλώσσα).</i></p>
<p>4</p> <p>Να εκτελούν, ερμηνεύουν πιο σύνθετα μουσικά σύμβολα, να εκτελούν πιο πολύπλοκες εντολές, και να κατανοούν πιο ικανοποιητικά τα μουσικά στοιχεία.</p> <p>Να τραγουδούν και να παίζουν κομμάτια από διάφορες εποχές, τόπους και πολιτισμούς, με αυξανόμενο έλεγχο των μουσικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου και του ηχοχρώματος.</p> <p>Να εκτελούν ως ομάδα απλά μουσικά κομμάτια, ανεξάρτητα από μια άλλη ομάδα.</p> <p>Να παρουσιάζουν εκτελέσεις αποτελεσματικά είτε διευθύνοντας είτε ακολουθώντας το μάεστρο.</p> <p>Να σχεδιάζουν και να παρουσιάζουν εκτελέσεις για διάφορα είδη ακροατηρίου.</p>		<p>Παίζουν μια γραμμένη μελωδία βασισμένη σε πεντατονική κλίμακα, αυξομειώνοντας την ένταση.</p> <p>Εκτελούν ένα μουσικό μέρος μέσα από μια παρτιτούρα.</p> <p><i>Μαθαίνουν μια ομάδα τραγουδιών και κομματιών για μια επέτειο που γιορτάζεται στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα (Γλώσσα, Γεωγραφία, Ιστορία).</i></p> <p><i>Ακούν αποσπάσματα έργων διαφορετικών περιόδων και περιοχών (Γεωγραφία, Ιστορία).</i></p> <p>Επιλέγουν τα κατάλληλα φωνητικά χαρακτηριστικά για να τραγουδήσουν νανουρίσματα, ναυτικά τραγούδια και τραγούδια της δουλειάς.</p> <p>Τραγουδούν ένα πολυφωνικό μουσικό κομμάτι ή έναν κανόνα.</p>
<p>5</p> <p>Να εκτελούν διάφορα είδη (στυλ) μουσικής, ερμηνεύοντας διάφορα σημεία, σύμβολα και συνθήματα.</p> <p>Να τραγουδούν και να παίζουν σε ομάδες ένα πιο απαιτητικό ρεπερτόριο και να εκτελούν ένα μέρος ανεξάρτητα από μια άλλη ομάδα.</p> <p>Να τραγουδούν ή να παίζουν ένα σύντομο σόλο.</p>		<p>Μαθαίνουν από μουσική παρτιτούρα και εκτελούν ένα κομμάτι μουσικού συνόλου.</p> <p><i>Τραγουδούν μέρη τραγουδιών διαφόρων περιοχών και εποχών (Γεωγραφία, Ιστορία).</i></p> <p>Τραγουδούν μια στροφή τραγουδιού σόλο στην τάξη.</p> <p>Αυτοσχεδιάζουν ένα οργανικό σόλο σε μια ομαδική εκτέλεση.</p>
<p>2</p> <p>Να ερευνούν, να επιλέγουν και να συνδυάζουν ήχους που παράγονται από τη φωνή, το σώμα και τα μουσικά όργανα, για να παράγουν απλές συνθέσεις.</p> <p>Να αποθηκεύουν τις μουσικές τους ιδέες και να τις μεταδίδουν στους άλλους, χρησιμοποιώντας κατάλληλα μέσα.</p>	<p><i>Δημιουργώντας και αναπτύσσοντας μουσικές ιδέες- Δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας</i></p> <p>Αυτοσχεδιασμός, επιλογή, συνδυασμός και οργάνωση μουσικών ιδεών μέσα σε μουσικές δομές.</p> <p>Αυτοσχεδιασμός με ανάπτυξη ρυθμικού και μελωδικού υλικού, κατά την εκτέλεση.</p>	<p>Παίζουν μουσικά παιχνίδια για να αναγνωρίσουν τους ήχους και τη σιωπή, το διαρκέστερο / το συντομότερο, το δυνατότερο / το πιο σιγανό.</p> <p>Παίζουν παιχνίδια μουσικής «ερώτησης και απάντησης» ενσωματώνοντας ύψος και ρυθμό.</p> <p><i>Δημιουργούν μουσικά πρότυπα που να συνδυάζονται με κινητικά πρότυπα (Φυσική αγωγή).</i></p> <p>Παρουσιάζουν ηχητικά πρότυπα χρησιμοποιώντας τρισδιάστατα αντικείμενα ή γραφικά.</p>
<p>3</p> <p>Να εξερευνούν, να επιλέγουν, να ταξινομούν και να ελέγχουν ήχους για να συνθέσουν ένα κομμάτι, που έχει μια αντιληπτή μουσική φόρμα.</p>		<p>Συνθέτουν ένα κομμάτι που έχει αρχή – μέση – τέλος.</p> <p>Συνθέτουν ένα κομμάτι που αρχίζει με γρήγορο ρυθμό και σιγανό ήχο και τελειώνει αργά και με δυνατό ήχο.</p>

<p>Να συνθέτουν και να καταγράφουν τη μουσική τους για επόμενη ανάκληση, χρησιμοποιώντας κατάλληλα σημεία, σύμβολα, συνθήματα ή άλλα μέσα.</p>		<p>Χρησιμοποιούν ένα κασετόφωνο, για να ακούν και να αξιολογούν τη δουλειά τους σε εξέλιξη.</p> <p>Χρησιμοποιούν ένα πεντάγραμμο για να παρουσιάσουν συγκεκριμένα τονικά ύψη.</p>
<p>4</p> <p>Να επινοούν και να αναπτύσσουν μουσικές ιδέες που έχουν απλή δομή, συμπεριλαμβανομένης της επανάληψης και της αντίθεσης.</p> <p>Να δημιουργούν και να αποθηκεύουν συνθέσεις, δείχνοντας μια μεγαλύτερη κατανόηση των σημείων, συμβόλων, συνθημάτων.</p>		<p><i>Συνθέτουν ένα στίχο και επωδό πάνω σε μια δοσμένη τροπική απλή μελωδία. Φτιάχνουν γραφική παρτιτούρα μιας σύνθεσης και τη δίνουν σε μια άλλη ομάδα να την αναδημιουργήσει (Γλώσσα, Εικαστικά).</i></p>
<p>5</p> <p>Να αναπτύσσουν και να σχεδιάζουν ένα ευρύ φάσμα ήχων, και να επιλέγουν αυτούς που είναι κατάλληλοι για χρήση, εξερευνώντας μια συγκεκριμένη τεχνική.</p> <p>Να συνθέτουν διάφορων ειδών κομμάτια και να τα καταγράφουν με νότες με αυξανόμενη ακρίβεια για επόμενη εκτέλεση, χρησιμοποιώντας κατάλληλα σημεία, σύμβολα και συνθήματα.</p>		<p>Συνθέτουν ένα κομμάτι συνδυάζοντας διάφορα μελωδικά και ρυθμικά ostinati.</p> <p><i>Χρησιμοποιούν συμβατικούς ή μη συμβατικούς τρόπους σημειογραφίας ενός μελωδικού ostinato, ώστε να το ανακαλέσουν με ακρίβεια. (Γλώσσα).</i></p>
<p>2</p> <p>Να ακούν προσεκτικά μουσική, να ανταποκρίνονται και να αναγνωρίζουν μουσικά στοιχεία, όπως ύψος, διάρκεια και ρυθμό.</p> <p>Να μεταχειρίζονται απλούς όρους, για να περιγράψουν με ποιον τρόπο και με ποιους εκφραστικούς σκοπούς χρησιμοποιούνται τα μουσικά στοιχεία σε διάφορα είδη μουσικής που έχουν ακούσει.</p>	<p><i>Ανταπόκριση και αναθεώρηση-Δεξιότητες αξιολόγησης</i></p> <p><i>Εξερεύνηση και επεξήγηση ιδεών και συναισθημάτων για τη μουσική, με χρησιμοποίηση χορού, εκφραστικής γλώσσας και μουσικού λεξιλογίου.</i></p> <p><i>Βελτίωση ατομικής και ομαδικής δουλειάς με βάση το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.</i></p>	<p><i>Τεντώνονται όταν ο ήχος της μουσικής γίνεται ψηλότερος και μαζεύονται όταν γίνεται χαμηλότερος. Ταιριάζουν με παλαμάκια ένα ρυθμό, με το όνομα ενός παιδιού. Συζητούν για το ρόλο της μουσικής στη δημιουργία ειδικών ψυχικών διαθέσεων σε διάφορες γιορτές και σχολικές εκδηλώσεις (Γλώσσα, Φυσική Αγωγή).</i></p> <p><i>Χρησιμοποιούν λέξεις, όπως δυνατότερο / χαμηλότερο, ψηλότερο / χαμηλότερο μακρύτερο / συντομότερο (Γλώσσα).</i></p>
<p>3</p> <p>Να ανταποκρίνονται στα μουσικά στοιχεία και ξεχωρίζουν διαφορές, συμπεριλαμβανομένης της μελωδίας.</p> <p>Να ακούν μια ποικιλία ειδών μουσικής από διάφορα στυλ και κουλτούρες, του παρελθόντος και του παρόντος και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά και τα ξεχωριστά τους στοιχεία.</p>		<p>Κινούν τα χέρια πάνω και κάτω για να ακολουθήσουν την πορεία της μελωδίας ενός γνωστού τραγουδιού.</p> <p><i>Με απλούς όρους συζητούν για τα ιστορικά, κοινωνικά και πολιτιστικά στοιχεία της μουσικής που έχουν τραγουδήσει και χορέψει (Γλώσσα, Φυσική Αγωγή, Ιστορία, Κοινωνικές Σπουδές).</i></p>
<p>4</p> <p>Να ξεχωρίζουν με αυξανόμενη ακρίβεια τα μουσικά στοιχεία.</p> <p>Να ακούν διάφορα είδη μουσικής, να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα της χρήσης μουσικών στοιχείων σ' αυτήν και με απλούς όρους να εκφράζουν και να αιτιολογούν τις προτιμήσεις τους.</p>		<p>Ακούν και αναγνωρίζουν διαφορετικά όργανα μέσα από ένα σύνολο κρουστών.</p> <p>Συγκρίνουν τις κινήσεις μιας χορευτικής σουίτας.</p> <p><i>Συζητούν την καταλληλότητα της μουσικής που χρησιμοποιείται στα τηλεοπτικά κινούμενα σχέδια (Γλώσσα, Πληροφορική).</i></p>
<p>5</p> <p>Να ξεχωρίζουν διαφορές στον ήχο, την υφή και τα ρυθμικά και μελωδικά πρό-</p>		<p>Αναγνωρίζουν μεμονωμένους ρυθμούς σε παίξιμο αφρικανικού τύμπανου.</p> <p><i>Συζητούν για διασκευές γνωστών τραγουδιών</i></p>

τυπτα σε διάφορα είδη μουσικής. Να αναγνωρίζουν και να δείχνουν γνώση ποικιλίας μουσικών ειδών.	(Γλώσσα).
--	-----------

Πρόσθετα διαθεματικά σχέδια εργασίας

Θέμα: Παραδοσιακή μουσική της Ελλάδας: Συλλογή και εκμάθηση παραδοσιακών τραγουδιών και χορών από τα διάφορα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας μας. Σύνδεσή τους με τοπικά έθιμα και με ιστορικά γεγονότα. Συλλογή εικόνων με τις παραδοσιακές στολές κάθε διαμερίσματος. Κατασκευή ενός άλμπουμ με εικόνες από τα διάφορα διαμερίσματα, τις αντίστοιχες τοπικές ενδυμασίες, από τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται στην τοπική παραδοσιακή μουσική και από ηχογραφήσεις των παραδοσιακών τοπικών τραγουδιών. Κατασκευή αυτοσχέδιων μουσικών οργάνων, που μοιάζουν μ' αυτά της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής και χρησιμοποίησή τους για την εκτέλεση των τραγουδιών. **Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:** Ήχος, παράδοση, πολιτισμός, επικοινωνία. **Προεκτάσεις** στη Γεωγραφία, τη Γλώσσα, την Ιστορία, τη Φυσική Αγωγή, τα Εικαστικά.

II. ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1. Ειδικοί σκοποί

Με τη διδασκαλία της Μουσικής στο Γυμνάσιο επιδιώκονται οι παρακάτω επιμέρους σκοποί:

Να αναπτυχθεί η ακουστική ικανότητα των μαθητών.

Να καλλιεργηθεί και να αναπτυχθεί η επιθυμία να τραγουδούν με τονική ακρίβεια.

Να μάθουν τα σύμβολα της μουσικής και να τα χρησιμοποιούν για αναπαραγωγή και δημιουργία μουσικής.

Να καλλιεργηθεί και να αναπτυχθεί, στο μέτρο του δυνατού για κάθε μαθητή, η ικανότητα αναπαραγωγής (εκτέλεσης) και δημιουργίας (σύνθεσης) μουσικής με σκοπό την προσωπική ικανοποίηση και την επικοινωνία με τους άλλους.

Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τα βασικά στοιχεία και έννοιες της θεωρίας, της μορφολογίας και της ιστορίας της μουσικής.

Να απολαμβάνουν την καλή μουσική, να την εκτιμούν και να επιδιώκουν να την ακούν.

Να γνωρίσουν τις παλαιότερες συνιστώσες της νεοελληνικής εθνικής μουσικής παράδοσης (το δημοτικό τραγούδι και το βυζαντινό εκκλησιαστικό μέλος) και να καλλιεργηθεί η αγάπη τους προς αυτές.

Να εκτιμούν τη μουσική κληρονομιά άλλων λαών.

Να καλλιεργήσουν την ικανότητά τους να αξιολογούν και να επιλέγουν συνθέσεις της λαϊκής και ελαφράς μουσικής.

Να αναπτύξουν τις ατομικές τους μουσικές ικανότητες.

Να συνδέσουν τη μουσική με τις άλλες τέχνες και τα άλλα γνωστικά αντικείμενα.

Να χρησιμοποιούν τη μουσική για να αναπτύξουν πνεύμα ομαδικότητας, συνεργασίας, υπευθυνότητας, πειθαρχίας και επικοινωνίας.

Να γνωρίσουν, να εξοικειωθούν και να χρησιμοποιούν τη σύγχρονη τεχνολογία για θέματα μουσικής.

2. Στόχοι, Θεματικές ενότητες, Ενδεικτικές δραστηριότητες, Διαθεματικά σχέδια εργασίας

ΤΑΞΕΙΣ Α', Β' και Γ'

Στόχοι	Θεματικές ενότητες	Ενδεικτικές δραστηριότητες ⁴
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται να:</p> <p>3⁵</p> <p>Πραγματοποιούν εκτελέσεις ανταποκρινόμενοι σε σημεία, σύμβολα, συνθήματα και από μνήμης.</p> <p>Τραγουδούν ένα ευρύ φάσμα τραγουδιών με αυξανόμενο έλεγχο του τονικού ύψους, ρυθμού, ορθοφωνίας, μουσικής έκφρασης και έντασης.</p> <p>Παίζουν, με αυξανόμενο έλεγχο της τεχνικής, πολλά όργανα, ρυθμικά και μελωδικά.</p> <p>Κατανοούν την ανάγκη αποτελεσματικής επικοινωνίας με τους ακροατές τους κατά τη διάρκεια μουσικής εκτέλεσης.</p>	<p>Έλεγχος ήχων μέσω δεξιότητων στο τραγούδι και στο παίξιμο οργάνων- Δεξιότητες εκτέλεσης</p> <p>Εκτέλεση μερών πολυφωνικών τραγουδιών με ανάπτυξη φωνητικών τεχνικών και μουσικής έκφρασης.</p> <p>Εκτέλεση με αυξανόμενο έλεγχο των ειδικών τεχνικών του εκάστοτε μουσικού οργάνου.</p> <p>Εξάσκηση, δοκιμή και εκτέλεση με κατανόηση των διαφόρων μερών, των ρόλων και της συμβολής των διαφορετικών μελών της</p>	<p>Ακούν μια μελωδία, την τραγουδούν σιωπηλά και μετά δυνατά.</p> <p>Παίζουν μουσική ακολουθώντας γραφικά σύμβολα (Εικαστικά).</p> <p>Παίρνουν αναπνοές στα κατάλληλα σημεία, ώστε να δώσουν την αίσθηση της μουσικής φράσης.</p> <p>Τραγουδούν τραγούδια που σχετίζονται με τη Λογοτεχνία και την Ιστορία (Ιστορία, Λογοτεχνία, Γλώσσα).</p> <p>Τραγουδούν σε ένα κατάλληλης έντασης επίπεδο και με καθαρή άρθρωση για το κοινό (Γλώσσα).</p>

⁴ Οι δραστηριότητες με πλάγια γράμματα προτείνονται ως διαθεματικές και ανταποκρίνονται στις προτεινόμενες διαθεματικές έννοιες της 3^{ης} στήλης του πίνακα του αντίστοιχου ΔΕΠΠΣ.

	ομάδας του κοινού και του τόπου όπου γίνεται η εκτέλεση.	
<p>4</p> <p>Εκτελούν, ερμηνεύουν πιο σύνθετα μουσικά σύμβολα και εκτελούν πιο πολύπλοκες εντολές, και δείχνουν ικανοποιητική κατανόηση των μουσικών στοιχείων.</p> <p>Τραγουδούν και παίζουν κομμάτια από διάφορες εποχές, τόπους και πολιτισμούς, με αυξανόμενο έλεγχο των μουσικών στοιχείων συμπεριλαμβανομένου και του ηχοχρώματος.</p> <p>Εκτελούν σε μια ομάδα απλά μουσικά κομμάτια, ανεξάρτητα από μια άλλη ομάδα.</p> <p>Παρουσιάζουν εκτελέσεις αποτελεσματικά είτε διευθύνοντας είτε ακολουθώντας το μαέστρο.</p>		<p>Παίζουν μια γραμμένη πεντατονική μελωδία, παρατηρώντας την ένταση.</p> <p>Εκτελούν ένα μουσικό μέρος μέσα από μια παρτιτούρα.</p> <p><i>Μαθαίνουν μια ομάδα τραγουδιών και κομματιών για μια επέτειο που γιορτάζεται στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα (Γλώσσα, Γεωγραφία, Ιστορία).</i></p> <p><i>Επιλέγουν τα κατάλληλα φωνητικά χαρακτηριστικά για να τραγουδήσουν νανουρίσματα, ναυτικά τραγούδια και τραγούδια της δουλειάς (Γλώσσα, Λογοτεχνία).</i></p> <p>Τραγουδούν ένα πολυφωνικό μουσικό κομμάτι ή έναν κανόνα.</p>
<p>5</p> <p>Εκτελούν διάφορα είδη (στυλ) μουσικής, ερμηνεύοντας διάφορα σημεία, σύμβολα και συνθήματα.</p> <p>Τραγουδούν και παίζουν σε ομάδες ένα πιο απαιτητικό ρεπερτόριο και εκτελούν ένα μέρος ανεξάρτητα από μια άλλη ομάδα.</p> <p>Τραγουδούν ή παίζουν ένα σύντομο σόλο.</p> <p>Σχεδιάζουν και παρουσιάζουν εκτελέσεις για διάφορα είδη ακροατηρίου.</p>		<p>Μαθαίνουν από μουσική παρτιτούρα και εκτελούν ένα κομμάτι μουσικού συνόλου.</p> <p>Τραγουδούν μέρη τραγουδιών ή διασκευές.</p> <p>Τραγουδούν μια στροφή τραγουδιού σόλο στην τάξη.</p> <p>Αυτοσχεδιάζουν ένα οργανικό σόλο σε μια ομαδική εκτέλεση.</p>
<p>6</p> <p>Παρουσιάζουν μια χωρίς προετοιμασία εκτέλεση ενός απλού μουσικού κομματιού, προσέχοντας την ακρίβεια, τον έλεγχο του τόνου και το τονικό ύψος.</p> <p>Τραγουδούν και παίζουν ομαδικά, ένα ευρύ ρεπερτόριο, δείχνοντας ότι κατανοούν τα μουσικά χαρακτηριστικά.</p> <p>Τραγουδούν ή παίζουν σόλο, εκτελώντας ατομικά ένα ανεξάρτητο μέρος του σε κάποιο φωνητικό ή οργανικό σύνολο.</p> <p>Σχεδιάζουν και παρουσιάζουν εκτελέσεις και αξιολογούν την αποτελεσματικότητά τους.</p>		<p>Εκτελούν οργανικά ή φωνητικά τεστ ανάγνωσης μουσικής παρτιτούρας.</p> <p><i>Εκτελούν έναν αυτοσχεδιασμό σε ένα δεδομένο οπτικό, γραφικό ή σημειογραφικό ερέθισμα (Εικαστικά).</i></p> <p>Επαναλαμβάνουν ή απαντούν σε μουσικές φράσεις, που δίνονται φωνητικά ή οργανικά.</p> <p><i>Σχεδιάζουν και παρουσιάζουν ένα πρόγραμμα συναυλίας από τη δουλειά τους στο μάθημα και αξιολογούν το επίπεδο της εκτέλεσης με κριτήρια το χειροκρότημα, τις συζητήσεις και τα σχόλια του κοινού (Γλώσσα).</i></p>
<p>7</p> <p>Παρουσιάζουν μια εκτέλεση, χωρίς προετοιμασία, ενός μουσικού κομματιού, δείχνοντας αυξανόμενη αυτοπεποίθηση και ακρίβεια.</p> <p>Δείχνουν αυτοπεποίθηση και ακρίβεια στο τραγούδι και στο ομαδικό παίξιμο.</p> <p>Τραγουδούν ή παίζουν ένα σόλο μέρος και να εκτελούν ένα τεχνικά απαιτητικό ανεξάρτητο μέρος σε φωνητικό ή οργανικό σύνολο.</p>		<p>Δοκιμάζουν και εκτελούν ένα τραγούδι χωρίς συνοδεία.</p> <p>Τραγουδούν ένα παραδοσιακό τραγούδι χωρίς συνοδεία.</p> <p>Αυτοσχεδιάζουν με βάση ένα γνωστό τραγούδι.</p> <p><i>Ενεργούν ως τεχνικοί ήχου, ασχολούμενοι με θέματα ισορροπίας και συνόλου σε μια εκτέλεση (Φυσική).</i></p> <p>Διευθύνουν μια πρόβα ενός συνόλου μουσικής δωματίου.</p>

⁵ Οι αριθμοί αναφέρονται στα υπο-επίπεδα, όπως αυτά περιγράφονται στην ενότητα της μεθοδολογίας.

<p>Αναλαμβάνουν ατομικά έναν ενεργητικό και υπεύθυνο ρόλο στο σχεδιασμό και την παρουσίαση φωνητικής και οργανικής εκτέλεσης.</p>		<p>μουσικής δωματίου.</p>
<p>8</p> <p>Εκτελούν ενώπιον ακροατηρίου μουσικά έργα χωρίς προετοιμασία πιο απαιτητικής, τεχνικά, μουσικής, δείχνοντας αυτοπεποίθηση και ακρίβεια.</p> <p>Δείχνουν εμπιστοσύνη, ακρίβεια και μια αίσθηση συνόλου στο τραγούδι και στο ομαδικό παίξιμο ενός ρεπερτορίου με απαιτήσεις στην τεχνική.</p> <p>Τραγουδούν ή παίζουν ένα σόλο με ανάλογη ευαισθησία στην ερμηνεία.</p> <p>Δείχνουν ικανότητα στο να δοκιμάζουν και να παρουσιάζουν εκτελέσεις.</p>		<p>Δοκιμάζουν και εκτελούν ένα σύντομο ρεσιτάλ ποικίλης χωρωδιακής μουσικής.</p> <p>Εκτελούν ένα κύριο ή δευτερεύον μουσικό μέρος σε μια σχολική ή κοινοτική μουσική θεατρική παράσταση.</p> <p>Προτείνουν κινήσεις και μουσική απόδοση των φράσεων, ενώ προβάρουν ένα μουσικό σύνολο τάξης.</p>
<p>3</p> <p>Εξερευνούν, επιλέγουν, ταξινομούν και ελέγχουν ήχους για να συνθέσουν ένα κομμάτι που έχει μια αντιληπτή μουσική φόρμα.</p> <p>Συνθέτουν και καταγράφουν τη μουσική τους για επόμενη ανάκληση, χρησιμοποιώντας κατάλληλα σημεία, σύμβολα, συνθήματα ή άλλα μέσα.</p>	<p><i>Δημιουργώντας και αναπτύσσοντας μουσικές ιδέες-Δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας</i></p> <p>Αυτοσχεδιασμός, εξερεύνηση και ανάπτυξη μουσικών ιδεών, με επιλογή και συνδυασμό πηγών μέσα σε μουσικές δομές και δοσμένα είδη, στυλ και παραδόσεις.</p>	<p>Συνθέτουν ένα κομμάτι που έχει αρχή – μέση – τέλος.</p> <p>Συνθέτουν ένα κομμάτι που αρχίζει με γρήγορο ρυθμό και σιγανό ήχο και τελειώνει αργά και με δυνατό ήχο.</p> <p>Χρησιμοποιούν ένα κασετόφωνο για να ακούν και να αξιολογούν τη δουλειά τους σε εξέλιξη.</p> <p>Χρησιμοποιούν ένα πεντάγραμμο για να παρουσιάσουν συγκεκριμένα τονικά ύψη.</p>
<p>4</p> <p>Επινοούν και αναπτύσσουν μουσικές ιδέες με απλή δομή, συμπεριλαμβανομένης της επανάληψης και της αντίθεσης.</p> <p>Δημιουργούν και αποθηκεύουν συνθέσεις, δείχνοντας μια βαθμιαία αυξανόμενη κατανόηση των σημείων, συμβόλων, συνθημάτων.</p>		<p><i>Συνθέτουν ένα στίχο και επωδό πάνω σε μια δοσμένη μελωδία βασισμένη σε τρόπο ή κλίμακα (Γλώσσα).</i></p> <p><i>Φτιάχνουν μια γραφική παρτιτούρα μιας σύνθεσης και τη δίνουν σε μια άλλη ομάδα να την αναδημιουργήσει (Εικαστικά).</i></p>
<p>5</p> <p>Αναπτύσσουν και σχεδιάζουν ένα ευρύ φάσμα ήχων, και επιλέγουν αυτούς που είναι κατάλληλοι για χρήση, εξερευνώντας μια συγκεκριμένη τεχνική.</p> <p>Συνθέτουν διαφόρων ειδών κομμάτια και τα καταγράφουν με νότες με αυξανόμενη ακρίβεια για επόμενη εκτέλεση, χρησιμοποιώντας κατάλληλα σημεία, σύμβολα και συνθήματα.</p>		<p>Συνθέτουν ένα κομμάτι συνδυάζοντας διάφορα μελωδικά και ρυθμικά ostinati.</p> <p>Συνδυάζουν ήχους, συνθέτουν δικά τους ηχοχρώματα.</p> <p><i>Χρησιμοποιούν συμβατικούς ή μη συμβατικούς τρόπους σημειογραφίας ενός μελωδικού ostinato, ώστε να το ανακαλέσουν με ακρίβεια (Γλώσσα).</i></p>
<p>6</p> <p>Αυτοσχεδιάζουν, συνθέτουν και διασκεύαζον σε ποικιλία μορφών, δείχνοντας κατανόηση της απλής αρμονίας και πολυφωνίας.</p> <p>Αξιολογούν και αναθεωρούν τη δουλειά τους για να παραγάγουν ολοκληρωμένες συνθέσεις, που έχουν συνοχή και πειστικότητα.</p>		<p>Αυτοσχεδιάζουν με μια δομή 12 μέτρων.</p> <p><i>Συνθέτουν ένα κομμάτι, για να συνοδεύσουν ένα ιστορικό έργο (Ιστορία).</i></p> <p>Εκτελούν απλές διαδοχές συγχορδιών.</p> <p><i>Χρησιμοποιούν έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή με κατάλληλο λογισμικό, για να συνθέσουν, να αποθηκεύσουν, να εκτυπώσουν και, τελικά, να εκτελέσουν ένα κομμάτι (Πληροφορική).</i></p>
<p>7</p>		<p>Συνθέτουν ένα σύνολο παραλλαγών πά-</p>

<p>Δημιουργούν, αξιολογούν και αναθεωρούν συνθέσεις που διατηρούν και αναπτύσσουν μουσικές ιδέες και δείχνουν ποικιλία, ενόττητα και συνοχή.</p>		<p>νω σε ένα δεδομένο θέμα.</p> <p><i>Χρησιμοποιούν ηλεκτρονικά συστήματα (H/Y) για να δημιουργήσουν μια ζωντανή εκτέλεση, χρησιμοποιώντας υλικό επεξεργασίας ήχου, για να αλλάξουν τη φύση του οργανικού και φωνητικού ήχου (Πληροφορική).</i></p>
<p>8</p> <p>Παράγουν συνθέσεις που δείχνουν τεχνικές δεξιότητες, έλεγχο του χρησιμοποιούμενου μέσου και πιο ευφυή ανάπτυξη μουσικών ιδεών.</p>		<p>Συνθέτουν ένα κομμάτι που απαιτεί γνώση ενός συγκεκριμένου οργάνου ή φωνής.</p> <p>Αναπτύσσουν μια σύνθεση σε συνέχεια.</p> <p>Συνθέτουν κομμάτια χρησιμοποιώντας μινιμαλιστικές τεχνικές.</p>
<p>3</p> <p>Αναπακρίνονται στα μουσικά στοιχεία και ξεχωρίζουν διαφορές, συμπεριλαμβανομένης της μελωδίας.</p> <p>Ακούν μια ποικιλία ειδών μουσικής από διάφορα στυλ και κουλτούρες, του παρελθόντος και του παρόντος, αναγνωρίζοντας τα χαρακτηριστικά και τα ξεχωριστά τους στοιχεία.</p>	<p><i>Ανταπόκριση και αναθεώρηση-Δεξιότητες αξιολόγησης</i></p> <p>Ανάλυση, αξιολόγηση και σύγκριση κομματιών μουσικής.</p> <p>Μετάδοση ιδεών και συναισθημάτων σχετικά με τη μουσική με τη χρήση εκφραστικής γλώσσας και μουσικού λεξιλογίου.</p> <p>Προσαρμογή των μουσικών ιδεών των μαθητών, βελτίωση και εκλέπτυνση της δικής τους δουλειάς και της δουλειάς των άλλων.</p>	<p>Κινούν τα χέρια πάνω και κάτω για να ακολουθήσουν την πορεία της μελωδίας ενός γνωστού τραγουδιού.</p> <p><i>Με απλούς όρους συζητούν για τα ιστορικά, κοινωνικά και πολιτιστικά στοιχεία της μουσικής που έχουν τραγουδήσει και χορέψει (Γλώσσα, Ιστορία).</i></p>
<p>4</p> <p>Ξεχωρίζουν με αυξανόμενη ακρίβεια τα μουσικά στοιχεία.</p> <p>Ακούν διάφορα είδη μουσικής, αξιολογούν την αποτελεσματικότητα της χρήσης μουσικών στοιχείων και, με απλούς όρους, εκφράζουν και αιτιολογούν τις προτιμήσεις τους.</p>		<p>Ακούν και αναγνωρίζουν διαφορετικά όργανα μέσα από ένα σύνολο κρουστών.</p> <p>Συγκρίνουν τις κινήσεις μιας χορευτικής σουίτας.</p> <p><i>Συζητούν την καταλληλότητα της μουσικής που χρησιμοποιείται στα τηλεοπτικά κινούμενα σχέδια (Γλώσσα, Πληροφορική).</i></p>
<p>5</p> <p>Ξεχωρίζουν διαφορές στον ήχο, την υφή και τα ρυθμικά και μελωδικά πρότυπα σε διάφορα είδη μουσικής.</p> <p>Αναγνωρίζουν και δείχνουν γνώση ποικιλίας μουσικών ειδών.</p>		<p>Αναγνωρίζουν μεμονωμένους ρυθμούς σε παίξιμο αφρικανικού τύμπανου.</p> <p><i>Συζητούν δημοτικές και λαϊκές διασκευές γνωστών τραγουδιών (Γλώσσα, Ιστορία).</i></p>
<p>6</p> <p>Αναγνωρίζουν και διακρίνουν στοιχεία, όπως απλή αρμονία, σύνθετα ρυθμικά και μελωδικά πρότυπα, και τη χρήση τους σε μεγάλη κλίμακα φωνητικής και οργανικής μουσικής.</p> <p>Δείχνουν ότι έχουν γνώση της μουσικής που έχουν ακούσει από διάφορες κουλτούρες και πολιτισμούς διαφορετικών περιόδων και κατανοούν τη σημειογραφία και τις ιδέες που αυτή περιέχει.</p>		<p>Αναγνωρίζουν αλλαγές συγχορδιών σε ένα κομμάτι pop μουσικής.</p> <p><i>Κατανοούν και συζητούν για τη μουσική της ρομαντικής περιόδου (Εικαστικά, Ιστορία).</i></p> <p>Παρακολουθούν μια παρτιτούρα καθώς ακούν ένα κομμάτι σύγχρονης μουσικής.</p> <p>Συνδυάζουν κύριες συγχορδίες με απλές μελωδικές φράσεις.</p>
<p>7</p> <p>Αναλύουν μεμονωμένους ήχους, είδη υφής, αρμονίας και πρότυπα διαφορετικών περιόδων και πολιτισμών.</p> <p>Μέσω της ακουστικής συσχετίζουν μουσικές ιδέες με την κατάλληλη μουσική γρα-</p>		<p><i>Αναγνωρίζουν και μιλούν για παραδοσιακά μουσικά όργανα (Γλώσσα, Γεωγραφία, Ιστορία).</i></p> <p>Αναγνωρίζουν μια μετατροπή.</p> <p>Ακολουθούν μια παρτιτούρα στη διάρκεια εκτέλεσης κλασικού μπιουέ και τρίο και</p>

φή και επιδεικνύουν- σε σχέση με μια παρτιτούρα ή σχολιασμό- τις γνώσεις τους στη μουσική γραφή, δομή και φόρμα.		μιλούν για τη δομή και τον τρόπο της εκτέλεσης.
8 Αναγνωρίζουν, σε σχέση με τα ηχοχρώματα, την υφή και τα αρμονικά μελωδικά πρότυπα, τα συνηθέστερα ιδιώματα μουσικής που ανήκει σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο ή κουλτούρα. Κάνουν κριτική αξιολόγηση και ανάλυση μουσικής διαφόρων ειδών που έχουν ακούσει.		<i>Ακούν, αναγνωρίζουν και συζητούν αυθεντικές εκτελέσεις παραδοσιακών κομματιών (Γλώσσα, Ιστορία).</i> Αναγνωρίζουν την προέλευση και τα πιο ουσιαστικά χαρακτηριστικά των μουσικών ακροαμάτων τους.

Πρόσθετα διαθεματικά σχέδια εργασίας⁶

Θέμα: Μελοποιήσεις ποιημάτων: Συλλογή ποιημάτων που έχουν μελοποιηθεί από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Σύνδεσή τους με την εποχή που γράφτηκαν και τα αντίστοιχα ιστορικά γεγονότα. Ακρόαση των μελοποιήσεων. Επιλογή ποιημάτων για μελοποίηση από τα ίδια τα παιδιά. Εργασία σε ομάδες για τη μελοποίηση του ποιήματος που επιλέχθηκε. Κατασκευή αυτοσχέδιων οργάνων για να χρησιμοποιηθούν στη μελοποίηση. Απόδοση της μελοποίησης με σημειογραφία (συμβατική ή μη). Ηχογράφηση και ακρόαση των μελοποιήσεων. **Θεμελιώδεις Διαθεματικές έννοιες:** ήχος, παράδοση, πολιτισμός, επικοινωνία, συνεργασία, αλληλεπίδραση, συμβολισμός, δομή. **Προεκτάσεις** στη Νεοελληνική Λογοτεχνία, την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, την Ιστορία, την Τεχνολογία, την Πληροφορική (χρησιμοποίηση ειδικού λογισμικού για σύνθεση μουσικής).

3. Διδακτική Μεθοδολογία

Βασικοί άξονες

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών περιλαμβάνει τα θέματα, τις δεξιότητες και τις διαδικασίες, που πρέπει να διδαχθούν στους μαθητές κατά τη διάρκεια κάθε επιπέδου εκπαίδευσης, ώστε να μπορέσουν οι μαθητές να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις – στόχους που έχουν τεθεί. Στην περίπτωση της Μουσικής, όπως άλλωστε και στην εκπαίδευση γενικότερα των Τεχνών, το ΑΠΣ είναι λιγότερο περιγραφικό από αυτά που αφορούν άλλα γνωστικά αντικείμενα και επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν τους δικούς τους σχεδιασμούς μαθημάτων σε συσχέτισμό με τα μέσα που διαθέτει το κάθε σχολείο και τις συνθήκες της περιοχής όπου εδρεύει.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών επομένως σχεδιάστηκε με τρόπο, ώστε να παρέχει ένα ευρύ πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούν να αναπτυχθούν λεπτομερή σχέδια μαθημάτων. Αναπτύσσοντας τέτοια σχέδια μαθημάτων, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εφαρμόζουν το πρόγραμμα σπουδών με ευελιξία, έτσι ώστε οι μουσικές δραστηριότητες να ανταποκρίνονται στους τελικούς στόχους, που προβλέπονται στο κάθε επίπεδο εκπαίδευσης. Έτσι, ορίζονται τρεις άξονες γενικών κατηγοριών μαθησιακών στόχων που ισχύουν για όλες τις φάσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Το περιεχόμενο αυτών των αξόνων εντάσσεται σε τρία επιμέρους επίπεδα, που βρίσκονται σε αντιστοιχία με την ηλικία και τη σχολική τάξη και με εξειδικευμένους στόχους ανά επίπεδο. Οι περιγραφές των επιπέδων δίνουν τη βάση για να υπάρξουν σωστές κρίσεις πάνω στην επίδοση των μαθητών στο τέλος των επιπέδων 1, 2, & 3.

Διάφορα επίπεδα στα οποία η μεγάλη πλειονότητα των μαθητών αναμένεται να εργαστεί		Αναμενόμενη απόδοση για την πλειονότητα των μαθητών στο τέλος κάθε επιπέδου
Επίπεδο 1 (Νηπιαγωγείο, Α', Β' Δημοτικού)	1-3	2
Επίπεδο 2 (Γ', Δ', Ε', ΣΤ' Δημοτικού)	2-5	4
Επίπεδο 3 (Α', Β', Γ' Γυμνασίου)	3-8	7

Οι τρεις αυτοί άξονες είναι οι *δεξιότητες εκτέλεσης, δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας και δεξιότητες αξιολόγησης*.

Στο ΑΠΣ προσδιορίζονται οι γνώσεις, οι δεξιότητες και η κατανόηση με βάση τα θέματα της μουσικής στα οποία οι μαθητές πρέπει να προοδεύσουν:

- Έλεγχος ήχων μέσω τραγουδιού και παιχνιδιού οργάνου – *δεξιότητες εκτέλεσης*.
- Δημιουργία και ανάπτυξη μουσικών ιδεών – *δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας*.
- Ανταπόκριση και αναθεώρηση της εργασίας τους – *δεξιότητες αξιολόγησης*.

⁶ Τα διαθεματικά αυτά σχέδια εργασίας μπορούν να συμπληρώσουν εναλλακτικά τις αναφερόμενες στο ΑΠΣ «ενδεικτικές διαθεματικές δραστηριότητες», για τις οποίες διατίθεται περίπου το 10% του διδακτικού χρόνου και ανταποκρίνονται σε όσα προτείνονται στην τρίτη στήλη του πίνακα του ΔΕΠΠΣ Μουσικής.

- Ακρόαση και εφαρμογή της γνώσης και της κατανόησης. Η διδασκαλία πρέπει να εξασφαλίζει τέτοιους όρους ώστε η ακρόαση και η εφαρμογή γνώσης και κατανόηση να αναπτύσσονται μέσω των αλληλένδετων δεξιοτήτων της εκτέλεσης, των δραστηριοτήτων μουσικής δημιουργίας και της αξιολόγησης.

Μέσα από το σχεδιασμό των μαθημάτων που γίνεται από τους εκπαιδευτικούς, οι μαθητές θα πρέπει να αναπτύξουν τις ικανότητες και την αυτοπεποίθησή τους. Για τα μικρότερα παιδιά το τραγούδι, το παίξιμο απλών οργάνων, η εξερεύνηση και ο πειραματισμός με τον ήχο, η ακρόαση και οι δραστηριότητες μουσικής δημιουργίας θα πρέπει συχνά να ολοκληρώνονται μέσα σε ένα ευρύ πλαίσιο δραστηριοτήτων, στενά συνδεδεμένων με άλλους τομείς της μάθησης. Για τους μεγαλύτερους μαθητές, καθώς αναπτύσσουν ειδικά μουσικά ενδιαφέροντα και δεξιότητες, τα λεπτομερή σχέδια μαθημάτων θα πρέπει να στοχεύουν στην ενθάρρυνση της προσπάθειάς τους σε σχέση με αυτά τα ενδιαφέροντα και δεξιότητες.

Αν και τα μέσα οργάνωσης και παρουσίασης των εργασιών αλλάζουν καθώς ωριμάζουν οι μαθητές, μεγάλο μέρος του περιεχομένου επαναλαμβάνεται και καλύπτεται με διαφορετικούς, συχνά πιο σύνθετους τρόπους σε κάθε επίπεδο. Γι' αυτό άλλωστε και στους πίνακες που περιγράφουν τους στόχους, τις θεματικές ενότητες και τις ενδεικτικές δραστηριότητες, κάποια θέματα επαναλαμβάνονται από το ένα επίπεδο στο άλλο.

Ο προσεκτικός σχεδιασμός από την πλευρά του εκπαιδευτικού είναι απαραίτητος και για να καλυφθούν και οι ανάγκες των μαθητών με ιδιαίτερες ικανότητες. Στην προσπάθεια αυτή είναι αναγκαίο να υπάρχουν ποικίλες μορφές υποστήριξης: ραδιοφωνικό και τηλεοπτικό υλικό, δημοσιευμένο υλικό, η δυνατότητα επίσκεψης δασκάλων μουσικών οργάνων και άλλων επαγγελματιών μουσικών στο σχολείο. Πρωτοβουλίες για τις δραστηριότητες και τις εργασίες μπορούν να αναλάβουν οι μαθητές, όπως και οι εκπαιδευτικοί, και, ειδικά στην περίπτωση μεγαλύτερων μαθητών, πρέπει να είναι σχεδιασμένες έτσι, ώστε να ενθαρρύνουν την αυτόνομη μελέτη. Επίσης, θα πρέπει να συνδέονται με άλλα γνωστικά αντικείμενα του σχολικού προγράμματος και με μουσικές δραστηριότητες εκτός τάξης, όπου αυτό είναι δυνατό.

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τη συμμετοχή των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Τα παιδιά αυτά πρέπει να επωφελούνται από τις μουσικές δραστηριότητες της τάξης. Ο εκπαιδευτικός της τάξης οφείλει να σχεδιάσει ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα διδασκαλίας και να χρησιμοποιήσει διάφορα διδακτικά μέσα και να φροντίζει για την ποικιλία του εποπτικού υλικού για την επίτευξη των στόχων.

Μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Η ενασχόληση με τη μουσική στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, βασίζεται σ' ένα ευέλικτο σχήμα με σαφείς στόχους, δομημένο έτσι, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες αλλά και τις δυνατότητες των μαθητών στους οποίους απευθύνεται. Η Μουσική στη φάση αυτή δεν κινείται τόσο στο πλαίσιο της διδασκαλίας ενός μαθήματος ορισμένης ύλης ή ενός γνωστικού αντικειμένου, όσο στη βάση μιας σειράς δραστηριοτήτων που έχουν ως στόχο μια γενικότερη αφύπνιση σχετικά με τη μουσική. Για τους λόγους αυτούς, η μουσική προσφέρεται στα παιδιά της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε δυο επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο περιλαμβάνει το νηπιαγωγείο και τις δυο πρώτες τάξεις του δημοτικού. Το δεύτερο περιλαμβάνει τις τάξεις Γ, Δ, Ε και ΣΤ'.

Το ΑΠΣ της Μουσικής Αγωγής τόσο στο Δημοτικό όσο και στο Γυμνάσιο αναπτύσσεται σπειροειδώς, ακολουθώντας μια πορεία από το απλό στο σύνθετο, από το γνωστό στο άγνωστο. Οργανώνεται με άξονες την εκτέλεση, τις δραστηριότητες

μουσικής δημιουργίας και την αξιολόγηση. Η προσέγγιση των παραπάνω γίνεται βιωματικά. Η θεωρητική επεξεργασία γίνεται σε μεγαλύτερες τάξεις, όταν οι μαθητές πλέον έχουν εισέλθει στο στάδιο της αφαιρετικής. Μια σειρά ενδεικτικά προτεινόμενων δραστηριοτήτων συνοδεύουν τους στόχους σε κάθε επίπεδο - βαθμίδα, σηματοδοτώντας το όλο πνεύμα του συγκεκριμένου προγράμματος.

Βασικός στόχος του προγράμματος είναι η εξοικείωση με τα βασικά χαρακτηριστικά του ήχου, η αντίληψη και η κατανόησή τους από τα παιδιά. Έμφαση, επίσης, δίνεται στην επιδίωξη να αναπτύξουν τα παιδιά την ικανότητά τους ν' ακούν μουσική, ν' αυτοσχεδιάζουν και να δημιουργούν τα δικά τους έργα. Στόχος ακόμα είναι να αποκτήσουν με βιωματικό τρόπο ένα απόθεμα αντιπροσωπευτικών μουσικών εικόνων μέσα από διάφορες δραστηριότητες, όπως τραγούδια, ακρόαση πολλών και διαφορετικών ειδών μουσικής, χρήση μουσικών οργάνων (αυτοσχεδίων ή όχι), μουσικά παιχνίδια κ.ά.

Από την ηλικία των έξι ετών, η μουσική είναι συχνά μια δραστηριότητα της καθημερινής εμπειρίας των παιδιών. Σ' αυτό το επίπεδο, δίνεται έμφαση στο να τραγουδούν απλές μελωδίες, να παίζουν τραγούδια που συνοδεύονται από κίνηση, να παίζουν διάφορα όργανα της τάξης και να εξερευνούν διάφορους ήχους από ποικιλία πηγών, χρησιμοποιώντας όλα αυτά καθημερινά στην τάξη και στον περίγυρό τους. Φυσικά η έκταση και η ποιότητα της δουλειάς ποικίλλει ανάλογα με τις συνθήκες μέσα στις οποίες λειτουργεί το σχολείο. Στην καλύτερη περίπτωση πάντως, τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν και να εκλεπτύνουν τις ακουστικές τους ικανότητες, να εμπλουτίσουν τις εμπειρίες τους στο τραγούδι και στο παίξιμο οργάνων της τάξης και να ενσωματώσουν τις δραστηριότητες αυτές στον αυτοσχεδιασμό και τη σύνθεση (δημιουργία).

Όπου υπάρχουν δάσκαλοι μουσικής, μπορούν, μεταξύ των άλλων, να δημιουργηθούν φωνητικά και ορχηστρικά μουσικά σύνολα και έτσι τα παιδιά ν' ασχολούνται με τη μουσική πιο δημιουργικά. Αν δεν υπάρχει δάσκαλος μουσικής και το μάθημα της μουσικής διδάσκεται από το δάσκαλο της τάξης, σκόπιμο είναι να χρησιμοποιούνται διάφορα οπτικοακουστικά μέσα, όπως προγράμματα τηλεοράσεως ή ραδιοφώνου. Αυτό το υλικό είναι χρήσιμο μόνο και εφόσον εντάσσεται στο πρόγραμμα με προσοχή και μεθοδικότητα. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι μερικά σχολεία έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν στα παιδιά υπολογιστές και ηλεκτρονικά όργανα, ευκαιρία που πρέπει οπωσδήποτε να αξιοποιείται. Βέβαια, χρειάζεται να επισημάνουμε ότι και μερικοί δάσκαλοι της τάξης έχουν την ικανότητα να οργανώνουν χορωδίες και μικρά μουσικά σύνολα για να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες των διαφόρων εκδηλώσεων της σχολικής ζωής. Επιπλέον σήμερα, σε πολλά σχολεία όπου φοιτούν παιδιά από διάφορες χώρες, μπορούν να αναπτυχθούν δραστηριότητες που θα περιλαμβάνουν μουσική από διαφορετικούς πολιτισμούς.

Η Μουσική στο Γυμνάσιο διδάσκεται κατά κύριο λόγο ως ένα πρακτικό μάθημα. Γι' αυτό το λόγο και χρειάζεται να διαθέτει το σχολείο εργαστήριο μουσικής ή ειδική τάξη μουσικής. Οι μαθητές σ' ένα τέτοιο περιβάλλον μπορούν να δημιουργήσουν και να εξερευνήσουν μια μεγάλη ποικιλία μουσικών ειδών (στυλ) και να επεκτείνουν τις δραστηριότητες, που έμαθαν στο Δημοτικό σε ένα άλλο επίπεδο δημιουργίας. Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία μαζί με τους συμμαθητές τους να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις τους πάνω στη μουσική και να δημιουργήσουν τις δικές τους ομάδες, φωνητικά και ορχηστρικά σύνολα.

Οι δραστηριότητες που προτείνονται για το Γυμνάσιο δίνουν ευκαιρία για ομαδικές και ατομικές εργασίες, και για παρουσιάσεις και συζητήσεις μουσικών δημιουργιών των μαθητών. Επίσης, ο καθηγητής της μουσικής οργανώνει και διευθύνει διάφορα μουσικά σύνολα στα οποία συμμετέχουν οι μαθητές σε εθελοντική βάση.

Στα σχολεία όπου διδάσκεται η μουσική δίνονται πολλές δυνατότητες στα παιδιά για δημιουργία. Αυτό βεβαίως προϋποθέτει αφενός μια καλή υλικοτεχνική υποδομή και αφετέρου τη συνεργασία του δασκάλου μουσικής με τους δασκάλους της τάξης και την καλή επικοινωνία με τους σχολικούς συμβούλους μουσικής και με εκείνους της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Όλα τα παραπάνω, και σε όλα τα επίπεδα - βαθμίδες, έχουν ως απώτερο σκοπό τη συμβολή της μουσικής στην ισόρροπη ανάπτυξη των νοητικών και ψυχικών ιδιοτήτων του ανθρώπου και τελικά στη διαμόρφωση ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων.

4. Αξιολόγηση

Η προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις αξιολόγηση για το μάθημα της μουσικής δεν περιλαμβάνει προκαθορισμένες εξετάσεις, όπως συμβαίνει με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα. Αυτό σημαίνει ότι η αξιολόγηση της προσπάθειας των μαθητών στη μουσική γίνεται μόνο από τους δασκάλους και μέσα από την παρακολούθηση της πορείας της συμμετοχής των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η αξιολόγηση γίνεται με βάση τους επιθυμητούς στόχους στο τέλος κάθε επιπέδου.

Η Μουσική Αγωγή είναι μια σύνθετη και διαρκής διαδικασία αισθητικής - διανοητικής ευαισθητοποίησης και ψυχοσωματικής ενεργοποίησης. Γι' αυτό ο έλεγχος επίτευξης των διδακτικών στόχων θα πρέπει να έχει περισσότερο ποιοτικό παρά ποσοτικό χαρακτήρα. Οποιαδήποτε αξιολόγηση που θα περιοριζόταν μόνο στη μέτρηση της επίδοσης σε σχέση με μια συγκεκριμένη δεξιότητα θα ήταν εκτός της φιλοσοφίας του προγράμματος. Η αξιολόγηση πρέπει να εστιάζεται στο συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα κατά κύριο λόγο και δευτερευόντως στο γνωστικό τομέα. Και τούτο γιατί ο μαθητής αντιμετωπίζεται ως ολοκληρωμένη προσωπικότητα και στόχος είναι να βοηθηθεί να βελτιώσει την αυτοαντίληψή του και να ξεπεράσει τις τυχόν αδυναμίες του μέσα σε ένα κλίμα αποδοχής και αλληλεγγύης, ώστε να μπορέσει σταδιακά να προχωρήσει σε αυτοαξιολόγηση της προσπάθειάς του.

Με αυτό το σκεπτικό η αξιολόγηση αντιμετωπίζεται ως αναπόσπαστο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η αξιολόγηση πρέπει να παρέχει διαρκή ανατροφοδότηση. Έτσι:

- Οι μαθητές αναπτύσσουν κατανόηση και αποκτούν μουσικές δεξιότητες με μια διαδικασία συνεχούς επανάληψης ασκήσεων. Αξιολογώντας τις μουσικές τους επιδόσεις, λαμβάνουμε υπόψη τις διαφορές ανάπτυξης των ατόμων μεταξύ τους καθώς και τις βελτιώσεις που γίνονται με επαναλήψεις ορισμένων ασκήσεων.

- Από την πλειονότητα των μαθητών αναμένεται λογικά ένα επιτυχές αποτέλεσμα στο τέλος των επιμέρους επιπέδων 1 έως 4. Είναι αναμενόμενο ότι σχεδόν όλα τα παιδιά θα μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των επιθυμητών στόχων στο τέλος κάθε επιπέδου.

- Τα επίπεδα αυτά επιτρέπουν σταδιακή ανάπτυξη ικανότητας καθώς και απόκτηση πρόσθετων δεξιοτήτων. Όμως, τόσο οι επιθυμητοί στόχοι όσο και τα επίπεδα είναι προσχεδιασμένα έτσι ώστε να προκαλούν τα παιδιά να επεκτείνουν και να εμπλουτίσουν τη μουσική τους γνώση.

Επομένως η αξιολόγηση θα πρέπει να γίνεται και αυτή στην ίδια βάση, με τη χρησιμοποίηση των κατάλληλων αξιολογικών μέσων. Συγκεκριμένα με:

- Δραστηριότητες διερεύνησης της ικανότητας των μαθητών να χειρίζονται τα στοιχεία της μουσικής σε δημιουργικές εργασίες (π.χ. να φτιάχνουν τραγούδια, ορχηστρικά κομμάτια, εισαγωγές, παραλλαγές κ.λπ.).

- Δραστηριότητες ελέγχου της ικανότητας για αυτοσχδιασμό, της μουσικής ευαισθησίας και του γούστου.

- Δραστηριότητες που επιτρέπουν τη διερεύνηση της ικανότητας στην ακρόαση (π.χ. ακουστική ανάλυση) και στην κατανόηση της σημειογραφίας της μουσικής (π.χ. ανάλυση παρτιτούρας).

- Δραστηριότητες με τις οποίες διερευνάται η δεξιότητα στην ανάγνωση της μουσικής, όπως εκ πρώτης όψεως ανάγνωση (prima vista), ανάγνωση τραγουδιού,.

Οι μουσικές γνώσεις, οι δεξιότητες και η μουσική κατανόηση αναμένεται να διδάσκονται σε σχέση με την πρακτική μουσική δημιουργία. Συνεπώς, θα πρέπει όσο γίνεται να αξιολογούνται κάτω απ' αυτό το πρίσμα.

Οι ακόλουθες αρχές πρέπει να ληφθούν υπόψη στην αξιολόγηση:

- Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται στην αξιολόγηση πρέπει να είναι πλήρως κατανοητά και αποδεκτά.

- Η αξιολόγηση πρέπει να είναι απλή και μέρος της διδακτικής διαδικασίας, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να γίνεται στο σωστό χρόνο και να αποφεύγεται η κατάχρηση.

- Η αξιολόγηση πρέπει να είναι τόσο διαμορφωτική -μια συνεχής διαδικασία που ανατροφοδοτεί τη μάθηση και τη διδασκαλία- όσο και αθροιστική -αφορά στη διαπίστωση της επίτευξης ή μη των επιδιωκόμενων στόχων στο τέλος κάθε επιπέδου- και να δίνει σαφείς πληροφορίες για όλα τα αντικείμενα που ενδιαφέρουν.

- Η αξιολόγηση του κάθε μαθητή ατομικά θα πρέπει να αντανακλά και τη συμμετοχή του σε δραστηριότητες, καθώς και το έργο του ως μέλους μιας ομάδας.

- Η αξιολόγηση της μουσικής ικανότητας συνδέεται με το γενικό πλαίσιο και τις δημιουργικές εργασίες - δραστηριότητες που εφαρμόζονται. Επομένως όσο πιο ευρύ είναι το φάσμα των δραστηριοτήτων που μπορούν να πραγματοποιηθούν, τόσο πιο ευρύτερο γίνεται το πεδίο αξιολόγησης.

- Προσοχή πρέπει να δοθεί στην αξιολόγηση τόσο της διαδικασίας όσο και του παραγόμενου αποτελέσματος, και διά μέσου αυτών, στην αυτο - αξιολόγηση των μαθητών.

- Εφόσον οι μουσικές ικανότητες - δεξιότητες και η κατανόηση της μουσικής κατακτώνται μέσω μιας διαδικασίας συνεχούς ανάκλησης και "επίσκεψης" περιοχών δεξιοτήτων αλλά και δημιουργικών εργασιών που πραγματοποιούνται, η αξιολόγηση πρέπει να λάβει υπόψη διαφορές ανάμεσα στα επίπεδα ανάπτυξης στα άτομα και τα αποτελέσματα της "επαπέσκεψης" συγκεκριμένων περιοχών δεξιοτήτων.

5. Εκπαιδευτικό υλικό

Το μάθημα της μουσικής στη Γενική Εκπαίδευση έχει κατεξοχήν χαρακτήρα εργαστηριακό, λόγω της ανάγκης ανάπτυξης δεξιοτήτων και πρακτικών δημιουργικών διαδικασιών και δραστηριοτήτων για την προσέγγιση της τέχνης της Μουσικής. Επομένως, η ποιότητα των σχολικών μουσικών εργασιών καθορίζεται σε σημαντικό βαθμό την ποιότητα του μαθησιακού περιβάλλοντος και άρα αποτελεί κλειδί για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων.

Το διδακτικό υλικό για τη διδασκαλία της Μουσικής θα πρέπει να πληροί τις προδιαγραφές συγγραφής όπως αυτές έχουν διατυπωθεί από το Π.Ι. και απευθύνεται:

- Στον μαθητή (διδακτικό εγχειρίδιο, τετράδιο εργασιών κ.ά.) παρέχοντας στοιχεία που τον ενθαρρύνουν, τον ευαισθητοποιούν, τον προβληματίζουν, τον βοηθούν να ανακαλεί ήδη υπάρχουσες γνώσεις, να συγκρίνει, να ορίζει ο ίδιος θέματα για μελέτη κ.ά.

- Στον εκπαιδευτικό και αφορά το παιδαγωγικό μέρος, τον προγραμματισμό και τη μεθόδευση διδακτικών ενεργειών κ.ά. Στο βιβλίο αυτό αναπτύσσεται όλο το πλέγμα των δραστηριοτήτων με τις οποίες μπορεί να αξιοποιηθεί το βιβλίο του μαθητή και το υπόλοιπο διδακτικό υλικό.

Βιβλίο του μαθητή

Το περιεχόμενο του βιβλίου θα πρέπει να επεξεργάζεται και να παρουσιάζει τους κύριους άξονες και τους στόχους,

σύμφωνα με το πνεύμα και τις απαιτήσεις του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών (Δ. Ε. Π. Π. Σ.) και του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών (Α.Π.Σ.).

Οι θεωρητικές γνώσεις και η πράξη πρέπει να συνδυάζονται αρμονικά, ώστε το μάθημα να είναι ζωντανό, ουσιαστικό και να παρέχει γνώσεις τέτοιες, που θα μπορεί ο μαθητής άμεσα να τις αφομοιώσει και να τις αξιοποιήσει σύμφωνα με το προηγούμενο επίπεδο γνώσεων και τις εμπειρίες του. Επίσης το βιβλίο πρέπει να καλλιεργεί δεξιότητες των μαθητών και να συμπεριλαμβάνει αντίστοιχες δραστηριότητες. Το βιβλίο πρέπει να είναι πηγή ερεθισμάτων, να δημιουργεί κίνητρα και να προσεγγίζει ακόμα και τις πιο δυσνόητες στους μαθητές έννοιες και τεχνολογίες μέσα από τη δική τους καθημερινή πραγματικότητα, τα ενδιαφέροντα και τα ακούσματά τους. Το βιβλίο πρέπει να ανταποκρίνεται στο αναπτυξιακό επίπεδο των μαθητών και να έχει γλώσσα κατανοητή και άμεση, και να απευθύνεται σ' αυτούς με φιλικό, ακόμα και με προσωπικό τρόπο.

Πρέπει να εμπεριέχει στοιχεία που να απευθύνονται σε ένα ευρύ φάσμα ικανοτήτων των μαθητών της ίδιας τάξης ή του ίδιου αναπτυξιακού επιπέδου, ώστε να εξασφαλίζεται η προσέγγιση της γνώσης με πολλαπλούς ή με συμπληρωματικούς τρόπους, π.χ. η υπόδειξη τριών μοτίβων διαφορετικής δυσκολίας για τη μελωδική ή τη ρυθμική συνοδεία ενός τραγουδιού, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές με κάποιο από τα τρία μοτίβα.

Πρέπει να παρέχει προϋποθέσεις για όλο και πιο υψηλή απόδοση των μαθητών μέσα στην τάξη και να δίνει ερεθίσματα για εφαρμογή της διαδικασίας αξιολόγησης.

Απαιτούμενο διδακτικό υλικό

Ένα βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Α' και Β' του Δημοτικού

Ένα βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Γ' και Δ' του Δημοτικού

Ένα βιβλίο μαθητή για την Ε' τάξη του Δημοτικού

Ένα βιβλίο μαθητή για την ΣΤ' τάξη του Δημοτικού

Βιβλία μαθητή για το Γυμνάσιο: 3

Βιβλίο του Εκπαιδευτικού

Το βιβλίο του εκπαιδευτικού και των δύο βαθμίδων συγγράφεται παράλληλα με το βιβλίο του μαθητή και το τετράδιο ασκήσεων/εργασιών, και έχει ως στόχο να υποστηρίξει τον δάσκαλο, ώστε να οργανώσει πιο μεθοδικά τη διδασκαλία του και να τη διεξαγάγει πιο αποδοτικά. Το βιβλίο του εκπαιδευτικού είναι ένα πολύτιμο βοήθημα, το οποίο:

α) Συνδέει τις επιδιώξεις του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών και του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών με τη διδακτική πράξη, προτείνοντας τρόπο υλοποίησης και διαπραγμάτευσης του περιεχομένου, που ορίζεται για την τάξη:

- σε άμεση συνάρτηση με το βιβλίο του μαθητή, το τετράδιο ασκήσεων/εργασιών του μαθητή και το συνοδευτικό ηχητικό υλικό

- σε επίπεδο προέκτασης και εναλλακτικής προσέγγισης των διάφορων θεμάτων που εμπεριέχονται στο βιβλίο και στο τετράδιο ασκήσεων/εργασιών του μαθητή

β) Αναφέρεται σε γενικότερα και ειδικότερα θέματα παιδαγωγικής, διδακτικής μεθοδολογίας και σχεδιασμού, ψυχολογίας και άλλων επιστημονικών γνώσεων που αφορούν το μουσικοπαιδαγωγικό και το έργο του.

γ) Παρέχει βιβλιογραφία και υλικό στήριξης, καθώς και πληροφορίες για φορείς, προγράμματα και θεσμούς, που μπορούν να ενισχύσουν και να εμπλουτίσουν τη διεξαγωγή του μαθήματος.

Το βιβλίο του εκπαιδευτικού λειτουργεί, επομένως, ταυτόχρονα ως συγκεκριμένος οδηγός και ως ευρύτερο βιβλίο αναφοράς.

Συνοπτικά απαιτούμενο διδακτικό υλικό

Βιβλία Δασκάλου-καθηγητή και των δύο βαθμίδων: 7

Ένα για τις τάξεις Α' και Β' του Δημοτικού

Ένα για τις τάξεις Γ' και Δ' του Δημοτικού

Ένα για κάθε τάξη Ε' και ΣΤ' του Δημοτικού

Βιβλία καθηγητή για το Γυμνάσιο: 3

Τετράδιο ασκήσεων/εργασιών του μαθητή

Το τετράδιο ασκήσεων και εργασιών του μαθητή συμπληρώνει το βιβλίο του μαθητή, περιλαμβάνοντας ασκήσεις, εργασίες και δραστηριότητες, οι οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν είτε μέσα στην τάξη είτε στο σπίτι.

Το τετράδιο ασκήσεων και εργασιών πρέπει να ενεργοποιεί τον μαθητή να ασχοληθεί παραγωγικά και δημιουργικά με θέματα που αναπτύσσονται κατά τη διδασκαλία και να παρέχει τη δυνατότητα εμπέδωσης εννοιών και εξάσκησης δεξιοτήτων, ώστε να χρησιμεύει και ως κριτήριο αξιολόγησης για τον εκπαιδευτικό.

Συνοπτικά απαιτούμενο διδακτικό υλικό

Τετράδια εργασιών Μαθητή για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση: 4

Ένα για τις τάξεις Α' και Β' του Δημοτικού

Ένα για τις τάξεις Γ' και Δ' του Δημοτικού

Ένα για κάθε τάξη Ε' και ΣΤ' του Δημοτικού

Τετράδια εργασιών για το Γυμνάσιο: 3

Ανθολόγια Τραγουδιών

Ανθολόγια Τραγουδιών και διαφόρων χορωδιακών ή μη μουσικών έργων: 2

Ένα ανθολόγιο για κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης (Δημοτικό - Γυμνάσιο).

Μουσικά CD

Ηχογραφημένα έργα, αποσπάσματα έργων ή τραγούδια που κρίνονται αναγκαία για διεξαγωγή μουσικών ακροάσεων. Για κάθε βιβλίο του δασκάλου - καθηγητή θα αντιστοιχούν δύο μουσικά cd. Σύνολο: 14.

Συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό

Εκπαιδευτικό Λογισμικό

Το Εκπαιδευτικό Λογισμικό για τη μουσική θα αποτελεί βοήθημα σε μορφή ηλεκτρονική, με στόχο να συμπληρώσει το υπόλοιπο διδακτικό υλικό αξιοποιώντας τις δυνατότητες διασύνδεσης και πολλαπλής αναπαράστασης της πληροφορίας, δημιουργίας περιβάλλοντος διερεύνησης και πειραματισμού, προσομοίωσης φαινομένων και καταστάσεων, τις οποίες προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας.

Διαφάνειες ανακλαστικού προβολέα

Ο κύριος στόχος της χρήσης διαφανειών κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, είναι η υποστήριξη της, με την αξιοποίηση της παραστατικότητας, της αμεσότητας και της γοητείας που ασκεί στο μαθητή η προβολόμενη εικόνα.

Οι διαφάνειες πρέπει να είναι συμβατές με το ΑΠΣ και συμπληρωματικές προς το διδακτικό εγχειρίδιο, να είναι ελκυστικές και κατασκευασμένες από ανθεκτικό υλικό.

Ταινίες Βίντεο

Η προβολή βιντεοταινιών μπορεί να συμβάλει θετικά στη διδασκαλία του μαθήματος της Μουσικής καθώς μεταφέρει στη σχολική αίθουσα την εικόνα και τον ήχο φαινομένων, διαδικασιών και λειτουργιών των οποίων η πρόσβαση θα απαιτούσε, ειδικότερα ως προς τη μουσική, μεταφορά στον τόπο διεξαγωγής τους.

Οι βιντεοταινίες θα πρέπει να είναι συμβατές με το ΑΠΣ, την ορολογία που χρησιμοποιείται στα σχολικά εγχειρίδια και να συνοδεύονται από έντυπο υλικό που να πληροφορεί τον εκπαιδευτικό για το περιεχόμενό τους και τον τρόπο ένταξής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Μουσικά όργανα

Όπως προαναφέρθηκε το μάθημα της μουσικής θα πρέπει να πλαισιώνεται από μουσικά όργανα (είτε του σχολείου, είτε των μαθητών, είτε του καθηγητή). Τα όργανα αυτά θα πρέπει να είναι συμβατά και να καλύπτουν τις ανάγκες των δραστηριοτήτων του ΑΠΣ.